

De Principaal vzw Activiteitenverslag 2024

Woord vooraf

Dag in dag uit zetten wij en onze talrijke medewerkers zich stevig in om de orgelcultuur van onze streken in oog, oor en hart te doen (her)leven. 2024 was wederom een uiterst vruchtbaar werkjaar. We verleenden onze medewerking aan talrijke initiatieven om ons muzikale erfgoed te promoten.

Voor het eerst ondernamen wij een **orgelexcursie met de trein**, naar Mons. Dat is ons zeer bevallen: de instrumenten van de Sainte-Waudru en Saint-Nicolas schitterden onder de vingers van hun “curatoren” Leon Kerremans en Bernard Carlier.

Het Kramer/Reil-**orgel van Hijfte** (Lochristi) werd ingespeeld met een feestelijk weekend, waarbij een grote delegatie van de oude kerkgemeenschap uit Boskoop uit volle borst is komen meezingen met hun oude orgel op de nieuwe plek. Ons bestuurslid en titularis-organist Urbain De Wilde beschikt daar nu, mede door de steun en het netwerk van onze vzw, over een prachtig referentie-instrument om heerlijke orgelmuziek te toveren in deze landelijke streek tussen Gent en Lokeren.

De **Gentse Orgelfeesten** kenden buitengewone bijval op vele vlakken. Maar liefst 21 concerten en dagelijkse orgeldemonstraties lokten een groot publiek naar de Sint-Niklaaskerk en Sint-Stefanuskerk. Zowel internationale meester-organisten als Vlaamse virtuozen, studenten uit diverse conservatoria van de lage landen en Gentse orgelstudenten van de academies zetten hun beste beentje voor om er een waar orgelfestijn van te maken.

In september sidderden de gewelven van de prachtige kerk in **Balegem** onder de hemelse klanken van het prachtige volbloed-romantische Delmotte-orgel met City-Lights, het ontroerende meesterwerk op het witte doek van Charlie Chaplin, fantasierijk begeleid door onze voorzitter. De opkomst was ruim, het enthousiasme groot. Diaken Tom zorgde voor geweldige faciliteiten en een mooie actie voor het herstel van het prachtige orgel. De interesse voor de orgelcultuur in deze landelijke gemeente groeit gestaag.

Onze **orgeltrip met Nostalbus** was snel volgeboekt en werd met vele superlatieven gewaardeerd. Het Lovaert-orgel van Zonnegem bleek een onvergetelijke ontdekking. De muzikale hoogdag werd afgesloten met een dubbel recital orgel en piano in het iconische muziekcentrum van Sint-Catharina in Wondelgem, onder de bezielende leiding van onze ondervoorzitter Ferdinand Cobbaut.

Vanaf eind 2023 werden er gesprekken opgestart met de kerkfabriek en de “**Vrienden van de Sint-Niklaaskerk**” vzw om de handen in elkaar te slaan voor een concrete werking in aanloop naar de restauratie van het wereldberoemde **Cavaillé-Coll-orgel**. Onder andere het groeiende succes van de

Bachconcerten van de “Vrienden van de Sint-Niklaaskerk” vzw inspireren om nieuwe stappen te zetten ter promotie van de orgelcultuur en de klassieke muziek in het algemeen. Een eerste concrete stap in de richting van een samenwerking werd vorig jaar gezet door het bestuur van de “Vrienden van de Sint-Niklaaskerk” vzw te inspireren tot de aanschaf van een prachtig orgelpositief waarop onder meer basso continuo kan worden gespeeld. Dit orgelpositief kreeg intussen een plek vooraan in de kerk, zodat optredens met een barokensemble nu tot de mogelijkheden behoren.

De Principaal vzw heeft dit jaar een meervoudig **deskundigenonderzoek** inzake orgelbouw **gecoördineerd**. Het studieobject was de restauratie van een zeer belangrijk historisch orgel die uitgevoerd werd in 1993, maar waarvan het resultaat niet voldoet aan de eisen van een normaal bruikbaar orgel. In de studie hebben wij een restauratievisie uitgetekend samen met 3 internationale topexperten. Een Antwerps architectenbureau sloot in augustus 2024 met ons een contract af voor deze studie, die in december 2024 werd opgeleverd. Wij richtten met onze vzw het internationaal expertenbureau "Brebos" op, dat deze studie voor ons uitvoerde.

Hieronder volgt een chronologisch overzicht van de activiteiten van 2024 die De Principaal volledig zelf organiseerde.

Zaterdag 27 januari, 20 uur

**Sint-Stefanuskerk, Gent
Nieuwjaarsconcert en receptie**

Speeltafel van het Forrest-orgel in de Sint-Stefanus-kerk

Naar goede gewoonte werd het orgeljaar ingezet met een nieuwjaarsconcert in de Sint-Stefanuskerk te Gent om 2024 feestelijk in te zetten. De voorzitter van De Principaal, Paul De Maeyer, gaf een recital. We hoorden composities van César Franck, Charles-Marie Widor, Maurice Duruflé, Edward Elgar, James Ensor en De Maeyer zelf. 2024 was het James Ensor-jaar. Voor deze gelegenheid improviseerde de organist over een schilderij van de grootmeester. Wist u dat Ensor ook componeerde? Het publiek ontdekte tijdens dit concert werk van zijn hand. Aansluitend vond een gezellige nieuwjaarsreceptie plaats in de parochiezaal van het augustijnenklooster. We hieven het glas op nog vele mooie orgelconcerten en fijne excursies die ons muzikale erfgoed in de kijker plaatsen.

Paasmaandag 1 april, daguitstap

**Sainte-Waudru en Saint-Nicolas, Mons
Geleide wandeling, lunch en concerten in Sainte-Waudru en Saint-Nicolas**

Op Paasmaandag gingen we met de trein naar Mons. Het was de eerste keer dat de vereniging een daguitstap maakte met dit transportmiddel. In Mons kwamen we in het nieuwe indrukwekkende treinstation van Santiago Calatrava aan, dat toen nog niet helemaal klaar was. We maakten een stadswandeling, gingen samen lunchen en beluisterden twee monumentale instrumenten, in de collegiale kerk Sainte-Waudru en in de Saint-Nicolas.

In de Sainte-Waudru bracht titularis-organist Bernard Carlier werk van onder andere François Couperin, Alphonse Mailly, Jacques-Nicolas Lemmens en Paul Barras. In de Saint-Nicolas hoorden we de onvolprezen Léon Kerremans aan het orgel, met composities van onder andere Franz Liszt, César Franck en Charles-Marie Widor.

Onderweg met de trein naar Mons

De instrumenten in beide kerken maakten een grote indruk op het publiek. Het grote orgel in de Sainte-Waudru geniet een uitstekende reputatie. Grootheden als Olivier Latry, Pierre Cochereau, Jean Guillou en François-Henri Houbart hebben op dit instrument geconcentreerd. Het orgel in de Saint-Nicolas bleek bijzonder veelzijdig en schitterde onder de vingers van een geïnspireerde Kerremans.

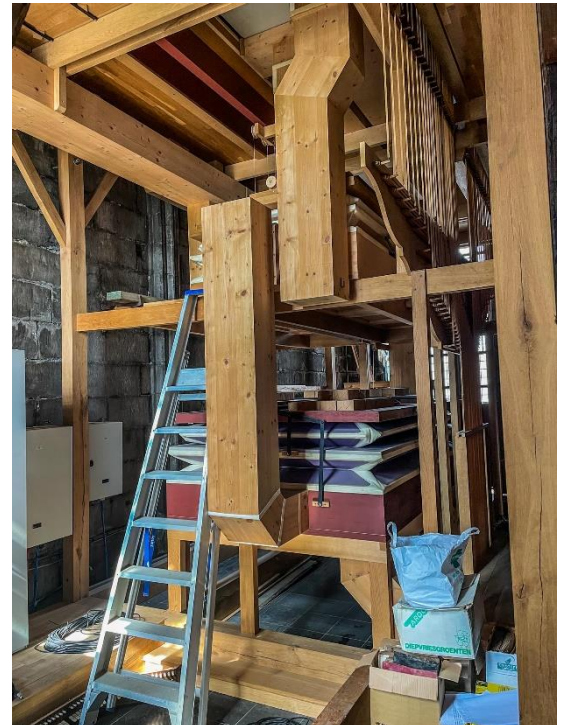
Orgel in Saint-Nicolas

De deelnemers en wij als organisatoren waren zeer enthousiast over onze excursie. Deze uitstap was “volzet”, we bereikten het vooropgezette maximum aantal deelnemers. Het centrum van Mons was voor velen een leuke (her)ontdekking. De lunch en de koffie met gebak in de late namiddag vielen in de smaak. En last but not least, de concerten in de Sainte-Waudru en Saint-Nicolas waren van uitmuntend niveau. Veel deelnemers genoten ook van de unieke gelegenheid om het doksaal te beklimmen en een blik achter de schermen te werpen van deze machtige instrumenten.

Door het grote succes van deze orgeltrip hebben we besloten om er ook in 2025 op uit te trekken met de trein. We plannen een uitstap met de trein naar Doornik en Leuze.

Orgel in Sainte-Waudru

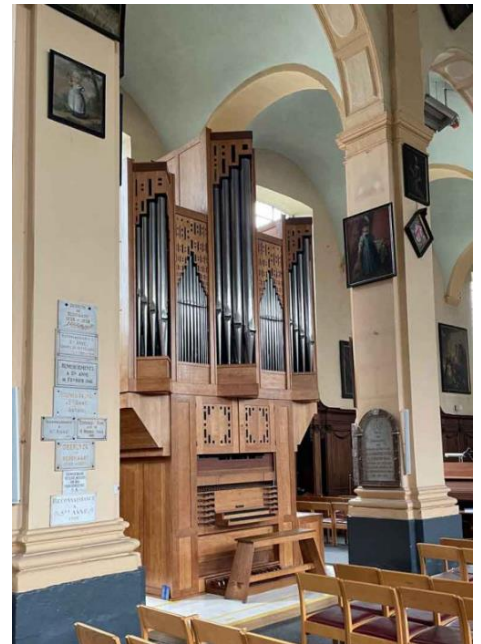

Achter de schermen van het orgel: de windvoorziening

Pinkstermaandag 20 mei, 16 uur

Sint-Annakerk, Bottelare Recital orgel en zang

Op 20 mei vierde Bottelare feest in de Sint-Annakerk. Ter gelegenheid van de jaarlijkse plaatselijke kermis met Pinksteren bood titularis-organist Herman De Mil ons een prachtig concert aan, waarbij hij optrad als zanger. Dat De Mil over een weergaloze tenorstem beschikt, mag een publiek geheim heten, maar nooit hoorde u hem zo schitteren als onder de begeleiding van zijn orgelleraar Paul De Maeyer. Samen brachten zij aria's van onder andere Georg Friedrich Haendel, Antonio Vivaldi en Alessandro Stradella. De Maeyer omspeelde het evenement met orgel solo's van Felix Mendelssohn, Nicolaus Bruhns, Johann Pachelbel en Johann Sebastian Bach.

Blank-orgel in Sint-Annakerk

Zondag 21 juli tot zondag 28 juli

Sint-Niklaaskerk en Sint-Stefanuskerk, Gent Gentse Orgelfeesten

Flentrop-orgel in de Sint-Niklaaskerk

Voor de Gentse Orgelfeesten zette De Principaal zijn beste beentje voor. Gedurende een week werden orgelliefhebbers door onze vereniging verwend met demonstraties en concerten in de Sint-Niklaaskerk en Sint-Stefanuskerk. Dagelijks was er om 12 uur een gratis orgeldemonstratie in de Sint-Niklaaskerk, om 13 uur konden bezoekers er een concert bijwonen. In de Sint-Stefanuskerk waren er elke dag orgelrecitals om 14.30 uur en 16 uur. Zo richtten we de schijnwerpers op het prachtige orgelpatrimonium van de stad.

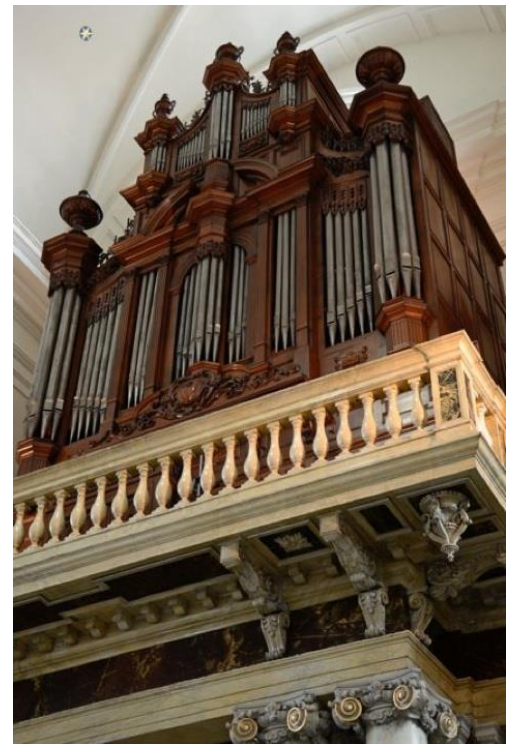
We zijn erin geslaagd om vele mensen, zowel Gentenaars als internationale bezoekers, te laten kennismaken met dit machtige instrument. In de zeer centraal gelegen Sint-Niklaaskerk lopen veel toeristen binnen, van wie de nieuwsgierigheid automatisch gewekt wordt als er live muziek weerklinkt. We hadden het genoeg met heel wat bezoekers een fijn gesprek te kunnen aangaan tijdens de orgeldemonstraties. Een aantal keer verliepen

Flentrop-orgel in de Sint-Stefanuskerk

deze gesprekken zelfs ondersteund met automatische vertaling, zodat we ook muzikliefhebbers en geïnteresseerden uit Azië konden charmeren.

De diversiteit van de organisten die de demonstraties en recitals verzorgden, was een pluspunt. De mooie mix van lokale en internationale talenten, van jonge studenten tot ervaren meesters, bood een rijk artistiek palet en gevarieerde luisterervaringen voor het publiek. Zo genoten we erg van het recital van de ervaren Nederlandse organist Wietse Meinardi en de bekende Belgische organist Ben Van Nespren, maar kregen ook jonge wolven uit België, zoals Willem Leën en Stan Corten, die dit haar hun studie aan het conservatorium aanvatten uitgebreide speelkansen. Deze concertervaringen zijn voor jonge talentvolle musici van onschatbare waarde. Niet alleen speelden ze zelf concerten, ze waren ook registranten bij recitals van andere organisten. Registranten zijn de personen die de organist assisteren bij het bedienen van de registers en de bladmuziek omslaan. Registrant zijn is een zeer leerrijke ervaring om kennis te maken met de uiteenlopende klankkleuren die een orgel kan voortbrengen. Ook de diversiteit van de muziek werd sterk geapprecieerd. We hoorden composities van de 16de eeuw tot de 21ste eeuw op vier verschillende orgels. De organisten brachten klassieke werken, maar speelden ook filmmuziek en improviseerden. Dit brede spectrum maakte van de Gentse Orgelfeesten een feest voor muzikliefhebbers van uiteenlopende genres.

Forrest-orgel in de Sint-Stefanuskerk

Van de organisten en medewerkers kregen we de feedback dat ze zich gastvrij onthaald voelden. Sommige medewerkers en muzikanten logeerden in het klooster van de augustijnen, wat bijdroeg aan een geest van uitwisseling en de samenhang binnen de orgelgemeenschap versterkte. De sfeer was heel ongedwongen en collegiaal, netwerken verliep als vanzelf. In de gemiddelde concertzaal is er veel minder ruimte voor uitwisseling en verbinding.

De laagdrempeligheid van de orgeldemonstraties in de Sint-Niklaaskerk bleek een schot in de roos. Bezoekers konden deze demonstraties gratis bijwonen. Het doe-orgel, waarbij je kunt ontdekken hoe een orgel werkt door het zelf in elkaar te zetten, sprak bijzonder tot de verbeelding van kinderen. Als de orgelklassen in het deeltijds kunstonderwijs dit schooljaar enkele nieuwe jonge leerlingen trekken, dan hebben wij daar zeker ons steentje toe bijgedragen. Het is een kerntaak van onze vzw om jong en oud rond dit muzikale erfgoed te verenigen. Zeker voor kinderen moeten we voldoende aandacht hebben, omdat ze niet meer zo vaak in een kerk komen en ze het orgel dus spijtig genoeg helemaal niet leren kennen.

Zondag 6 oktober, namiddag

Sint-Stefanuskerk, Zonnegem; Onze-Lieve-Vrouw Middelaeskerk, Hijfte; Sint-Catharinakerk, Wondelgem

Tijdens de najaarsexcursie van De Principaal met een Nostalbus maakten we een tocht langs bijzondere locaties en nagelnieuwe orgelprojecten. Aan het stuur van de Nostalbus zat Dominiek Lust, een gewaardeerd lid van onze vereniging die beroepsmatig als buschauffeur bij De Lijn actief is. In zijn vrije tijd maakt hij prachtige orgeltekeningen, houdt hij mee de socials van De Principaal up-to-date en zet hij zich in voor Nostalbus. Deze vereniging bewaart en restaureert historische lijnbussen.

Lovaert-orgel in Zonnegem

Nostalbus aan de kerk in Zonnegem

Het Lovaert-orgeltje van Zonnegem werd gerestaureerd door Joris Potvlieghe en klinkt puik in Vlaams barokrepertoire. Onze voorzitter Paul De Maeyer speelde er composities van Friedrich Wilhelm Zachow, Johann Caspar Ferdinand Fischer en Johann Caspar Kerrl.

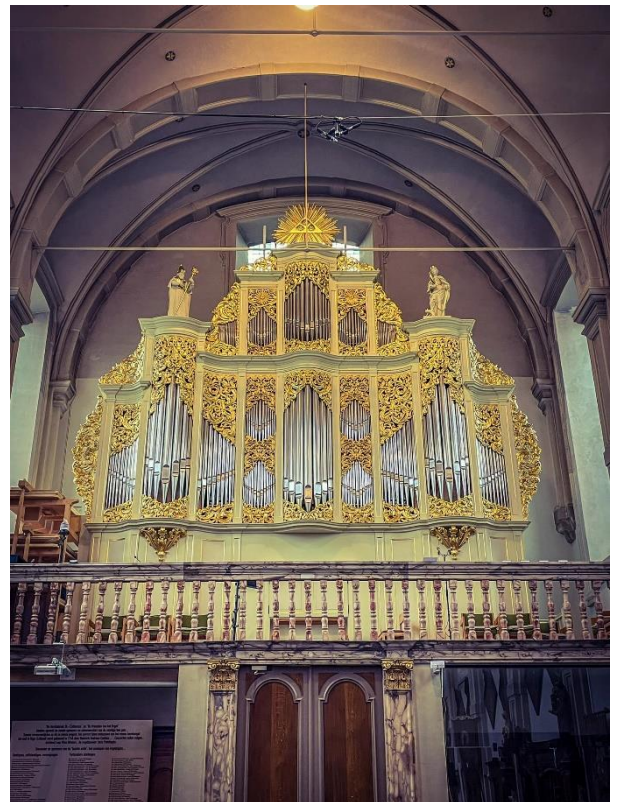

Kramer-orgel in Hijfte

De Onze-Lieve-Vrouw Middelaeskerk in Hijfte werd de hoofdkerk van Lochristi en kreeg een prachtig Kramer-orgel. Dit instrument is afkomstig uit het Nederlandse Boskoop en werd door Orgelmakerij Reil gereviseerd. De aankoop werd gerealiseerd door een plaatselijke werkgroep met medewerking van onze voorzitter Paul De Maeyer. Onze medebestuurder Urbain Dewilde, titularis-organist van Hijfte, stelde zijn nieuwe orgel aan ons voor in een boeiend programma met werk van Vincent Lübeck, Johann Sebastian Bach en Johann Ludwig Krebs.

Wondelgem is terecht apetrots op zijn nieuwe barokorgel in middenduitse stijl.

Puik snijwerk, belegd met oogverblindend bladgoud, siert het brede orgelfront. De klank van dit instrument werkt zeer inspirerend voor minstens de helft van de Belgische organisten die er allemaal al langskwamen om zich te laven aan de heerlijke klanken van dit bijzondere instrument. We hoorden Paul De Maeyer met muziek van Nicolaus Bruhns en Johann Sebastian Bach. Kers op de taart: we hoorden ook de mooie Steinway-concertvleugel waarover de Sint-Catharinakerk beschikt. Bernadette Lammens bracht werk van onder andere Franz Schubert, Edvard Grieg en Johannes Brahms.

Potvlieghe-orgel in Wondelgem

Vrijdag 25 oktober, 20 uur

Sint-Niklaaskerk, Gent

Orgelsolisten met strijkkwartet

Naar jaarlijkse gewoonte organiseerden we in samenwerking met Academie De Kunstbrug een najaarsconcert met muziek van Haendel, waarbij het orgel soleerde en begeleid werd door een gelegenheidskamerorkest samengesteld uit alumni van het Gents Conservatorium. Als ouverture speelde directeur Michael De Weert een fluitsonate van Bach begeleid aan het orgel door orgelleraar Paul De Maeyer.